

Fa poc menys d'un any, la conferència "Descarregar i copiar música és legal i bo" va posar fi a la seua docència com a professor de màster a la Universitat Politècnica de València (UPV). Jorge Cortell, amb una demostració pública i anunciada a les autoritats, posà en evidència amb aquest acte, que finalment hagué de celebrar-se a la cafeteria, la falsedat del discurs criminalitzador de la còpia i descàrrega privada. Segons fonts de la UPV, la pressió de la Societat General d'Autors i Editors (SGAE) va empènyer el rectorat a tractar d'evitar la xarrada i a convidar Cortell a anar-se'n. Tanmateix, ningú no arribà a detenir-lo, perquè no havia incorregut en cap delictes. Parlem amb Cortell d'allò que tant incomoda certes institucions.

—**La tecnologia és neutral o funciona al servei del poder?**

—És neutral, és una eina. Ara bé, el mal ús la converteix en perillosa i opressora. Però també pot ser democratitzadora i alliberadora. Mals usos són les estratègies de control físic i ideològic dels governs. O, si parlem del mercat, les tècniques que s'han emprat des de fa segles per estafar. Des del comerciant que posava el dit en la balança fins als trucs a gran escala de les grans empreses actuals, com l'anomenat "ocàs digital": saps que el que compres deixarà de funcionar en quatre anys.

—**I els consumidors, quin paper hi representem?**

—Gran part de la responsabilitat és del consumidor. Ningú no hauria d'acceptar pagar per un CD que té sistemes restrictius per copiar-lo o per escoltar-lo. Cal informar-se i exercir adequadament la nostra força. És la lluita de sempre entre el mercader i el comprador.

—**Perquè hi ha molta potencialitat en les tecnologies, però en realitat la població en general les coneix poc.**

—Hem viscut uns avanços científicotecnològics vertiginosos en els darrers anys i la societat necessita més temps per adaptar-s'hi. El que cal tenir clar és que la tecnologia està ací per quedar-se. No podem quedar-nos-en al marge. Les tecnologies s'usaran per controlar-nos, per restringir els nostres drets, per fer-nos pagar més per les coses... Hem

"L'obra és lliure, com un fill: no és propietat de qui la crea"

La descàrrega d'arxius mitjançant Internet és una pràctica cada cop més habitual però polèmica. D'una banda la SGAE pressiona en defensa de la propietat intel·lectual. D'una altra, experts com Jorge Cortell, de la Universitat Politècnica de València, defensen la distribució lliure.

d'informar-nos, preocupar-nos per la nostra privacitat...

—**Deleguem massa sovint en els experts, hi confiem massa?**

—En informàtica hi ha el concepte de l'abstracció: per exemple, la interfície —la pantalla— del mòbil. La fan

molt atractiva i fàcil, de manera que sols es veuen quatre botons. Això és un gran avantatge, però té trampa: no saps què passa realment darrere les coloraines.

—**Creu que restringiran la llibertat d'expressió a la xarxa?**

—En aquests moments ens trobem amb una autèntica guerra declarada pel govern nord-americà. El que més em preocupa és la falta de reconeixement de la població. Hi ha grans grups de pressió que defensen unes restriccions que en realitat ataquen el seu futur: discogràfiques, editorials, polítics... Quan s'inventà el vídeo pensaren que acabaria desbancant el cinema; avui guanyen més diners amb el cinema. Quan aparegué la ràdio, les sales de concerts pensaren que desapareixeria la música en directe; avui la ràdio promociona els concerts. Pareix que no han après encara la lliçó.

—**Acabaran desmantellant Internet tal com la coneixem?**

—Ara als EUA volen prohibir que circulen determinats continguts. És a dir: sols Time Warner, CBS, Disney, etc., hi seran presents. És molt fàcil: poden establir filtres vinculats a dominis, a usuaris... Si els responsables de la xarxa de telecomunicacions (Telefónica, Ono...), s'alien amb aquests grups de pressió, poden dir: "No deixaré passar a tot aquell que no compleixa certs requisits." I si ho fan, s'ha acabat. No tenim cap xarxa alternativa, no podem començar a posar cables per tot el món.

—**I què pot fer la ciutadania?**

—Els vots i els diners són els que mouen les lleis. Ells tenen els diners; nosaltres els vots. El problema és que hi ha milions de creadors i consumidors de cultura que no diuen ni mu. Les grans empreses pressionen amb la fama, el polític s'espanta i no sent els milions que cridem que la llei de propietat intel·lectual ens farà mal a tots, enfonsarà Internet, la música, les biblioteques. Aquesta és la lluita: que se'ns escolte.

—**I quina creu que hauria ser l'estratègia d'empreses i polítics?**

—Si feren cas dels estudis que han fet catedràtics d'universitats de tot el món, s'adonarien que com més obert és un mercat, més dinàmic i més diners genera. No parlem de filosofia, sinó de xifres. Les biblioteques potencien la lectura; la ràdio potencia els concerts i la compra de discos; el vídeo potencia el cinema. Com més continguts, com més mètodes d'accés, més mercat. I també més cultura per a tots. Avui qualsevol persona d'un país avançat pot accedir a totes les obres mai crea-

des per la humanitat. Com és possible que estem limitant això? És el somni dels clàssics!

—**L'argument de la SGAE és que això restringeix la creació, perquè mata de fam els artistes.**

—Aquesta és la fal·làcia: que amb el mercat obert desapareix l'incentiu del creador. Però que tu pugues accedir a l'obra lliurement no vol dir que el mercat desaparega, sinó que s'amplia. Si eliminem els costos de distribució i promoció, el producte serà molt més barat i es consumirà més. Els famosos que apareixen en la televisió sostenint aquest discurs estan agafats per les pilotes per les discogràfiques i la SGAE. El xaval que toca la guitarra en el baix dels seus avis el que vol és que la seua música arribe a la major quantitat de gent possible. Els seus arguments són absurds, però sonen bé.

—**Si és així, per què els sostenen amb tanta intensitat?**

—Primer estaven sorpresos, perquè tot açò representa un gran canvi de mentalitat després de segles de comerciar amb productes tangibles, i ara miren més pel control que pels beneficis. Actualment, dos conglomerats multinacionals distribueixen el 85% de la música del món. Amb el lliure accés, ja no crearien estrelles ni supervendes, la gent compraria el que de veritat volguera comprar. Això de comprar un CD empaquetat que no pots escoltar fins que arribes a casa s'hauria acabat.

—**Als articles de la seua pàgina web (www.cortell.net) rebutja constantment la idea de propietat intel·lectual. Per què?**

—El fet de crear no et dona cap dret sobre l'obra. L'obra és lliure, com un fill: no és propietat de qui la crea. Els fills els crees i eduques, però no pots vendre'ls en fascicles al quiosc. Això no vol dir que desaparega mercat: la capacitat de l'artista esdevé l'objecte que cal mercantilitzar, però la cultura és lliure. I la cultura és la base de la generació de la cultura futura, de l'educació, de l'avanç de la societat. Ens juguem moltíssim i els polítics no se'n adonen.

—**El professor nord-americà Yochai Benkler parla del "procomú" com una infraestructura comuna lliure de les restriccions del mercat. Creu que és possible?**

"Durant centenars d'anys la cultura va ser lliure, no existia la propietat intel·lectual."

—No ens hem de plantejar fins a quin punt pot ser-ho, sinó fins a quin punt ja ho ha estat. Durant centenars d'anys la cultura va ser lliure, no existia la propietat intel·lectual, ni grans distribuïdors. I es generà una cultura molt important: tots els nostres clàssics. Dir que el procomú és una utopia és no entendre la història. És recentment quan l'hem matat amb la introducció del *copyright*.

—**En la web i en el llibre que prepara fa referència al concepte de *suidad*...**

—El concepte de propietat intel·lectual se substitueix pel de *suidad*: un procomú, una cosa que pertany i beneficia tothom, que és lliure. I sobre això es basa la creació futura. Es refereix tant al *copyright* com a les llicències alternatives del *creative commons* o el *copyleft*. Tota llicència té una maldat inherent: demanar permís. El que es diu és: "Ací teniu l'obra: gaudiu-ne, copieu-la, distribuïu-la, modifiqueu-la, creeu sobre aquesta." Com l'aire: és ací, respirem-lo, no l'omplim de pol·lució. Com l'aigua: costa de mantenir, però hi ha fonts públiques, i sovint al costat hi ha una màquina d'ampolles d'aigua. Moltes cultures primitives comprenien la cultura oral com una cosa comunitària i lliure. No és res nou.

Violeta Camarasa